

№ 11/1964.

FINANSUTSKOTTETS betänkande № 11/1964 med anledning av Ålands landskapsstyrelsens framställning till Ålands landsting med förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1965 (30/1964).

Med anledning av ovannämnda framställning, varöver Landstinget inbegär utskottets utlåtande, får utskottet, som i ärendet hört landskapskamreraren Henrik Gustafsson, äldre landskapssekreteraren Jan-Erik Lindfors, landskapsförstmästaren Bertel Lindroos och landskapsrevisorerna, värdsamt anföra följande:

Landskapets enskilda medels ställning har med åren förbättrats och detta återspeglas i budgetförslaget för år 1965. Landskapsstyrelsen har sålunda kunnat göra förslaget oberoende av finansieringslån trots att Ålands handelsskola innebär en ny belastning, om den också icke kan betraktas som betydande. Den försiktighet, som i övrigt präglar förslaget, är värd erkännande, om ock utskottet icke till alla delar kan omfatta landskapsstyrelsens återhållsamhet.

I samband med behandlingen av föreliggande framställning har till Landstinget inlämnats en motion om anslag för inlösen av Björkör hemman, vilken kommer att beröras närmare nedan i detaljmotiveringen. Det gjorda förslaget aktualiserar emellertid ånyo en betydelsefull principfråga, som utskottet i detta sammanhang önskar närmare beröra. För inlösen av fastigheter har under de gångna åren fonderats medel i mån av möjlighet, men de hittills samlade medlen äro, då fastighetsöverlåtelser av den aktuella storleksordningen ifrågakomma, av ringa betydelse.

Utskottet anser det nödvändigt att för inlösen av fastigheter enligt lagen den 28 december 1951 om utövande av lösningsrätt vid överlåtelse av fastighet i landskapet Åland anvisas betydligt större belopp. Skärgårdens avfolkning kommer att medföra, att ett flertal fastigheter komma att utbjudas till salu i framtiden. Också på fasta Åland förekommer, i synnerhet i mera avsides belägna områden, försäljning av större lägenheter och skiften. Då köparen har sådan anknytning till landskapet och dess befolkning, att skäl för beviljande av tillstånd finnes, torde det vara vanligt att tillstånd sökes. Men i andra fall, liksom då tillstånd förvägras, har landskapsstyrelsen icke ekonomiska möjligheter att ingripa med lösningsanspråk, om fastighetens värde är stort.

Landskapets enskilda medel medge för närvarande icke, såsom klart framgår av landskapsstyrelsens förslag, möjligheter till en snabb ökning av inlösningsfonden. För att kunna tillskjuta tillräckliga medel till fonden måste andra utvägar sökas. Utskottet kan därvid icke finna någon

annan utväg än att uppbära en landskapsskatt.

För att utjämna skattebördan för dem, som från år till år ha varierande inkomster, borde landskapsskatt uppbäras till ett lågt belopp under t.ex. tre års tid. En skatt om 0,25 penni per skattöre skulle på två år medföra, att skuldsättningen av landskapets enskilda medel kunde utjämnas och ett betydande belopp överföras till inlösningsfonden, varförutom budgeten icke mera skulle belastas med ränteutgifter och amorteringar. Skulle landskapsskatt ytterligare uppbäras ett tredje år, så skulle inlösningsfonden vara såpass betydande därefter, att den borde täcka behovet, såvitt man i dag kan överblicka läget. Det är ju icke meningen att de fastigheter, som inlösas, skall bevaras i landskapets ägo annat än i speciella fall, då detta kan anses ändamålsenligt. I många fall torde det vara möjligt att använda fastigheterna för jorddispositionsändamål, i andra fall åter kan försäljning ske till personer med åländsk hembygdsrätt eller personer, som kan beviljas tillstånd till förvärvet.

Utskottet avser att de i landskapsskatt uppburna medlen i huvudsak skulle användas för inlösningsfonden och för en landskapets industrifond. Skulle medlen, såsom avsikten är, komma att till en stor del vara placerade i fastigheter eller i industriaktier, så skulle risken för inflationsförlust icke vara så stor. Däremot borde de i landskapsskatt influtna medlen icke användas såsom allmän förstärkning av landskapets enskilda budget, ty i sådant fall skulle landskapet sannolikt bliva beroende av denna extra inkomst och uppbärandet av landskapsskatt icke upphöra efter den föreslagna periodens utgång. Dessutom innebär uppbärandet av landskapsskatt möjlighet att använda härigenom frigjorda ränte- och amorteringsanslag för den enskilda budgetens normala ändamål.

På grund av de ovan anförda synpunkterna har utskottet stannat för att föreslå, att Landstinget skulle hemställa om åtgärder för uppbärande av landskapsskatt under en tid av tre år, dock utan att föreslå skattens belopp.

I n k o m s t e r .

V:6. Finansieringslån.

Utskottet har ansett, att på utgiftssidan föreslagna tillägg skola balanseras med upptagande av finansieringslån.

U t g i f t e r .

IV:9. För ett "Ålandsrum" i nya studenthemmet i Åbo.

Ltm. Ragna Sanders finansmotion.

Utskottet omfattar motionen och anser, att anslag för ändamålet till fullt belopp borde upptagas på denna plats, varvid det tidi-

gare 9 momentet erhåller nummer 10. Möjligheter finnas att er-
lägga den fastslagna avgiften i tvenne rater om 5.000 mk, den
första under år 1965 och den senare i början av år 1966. Student-
hemmet skall stå färdigt till den 1.9.1965. Skulle betalningssvå-
righeter yppa sig, kan landskapsstyrelsen använda sig av nämnda
betalningssätt, men utskottet anser det i princip nödvändigt att
budgetera hela beloppet i 1965 års budget.

VI:1.

Lån åt högskolestuderande.

Ltm. Ragna Sanders' finansmotion.

Möjligheterna att få studielån med statsgaranti har visat sig
vara mycket små, varför de åländska studerandena endast i något
enda fall fått ekonomisk hjälp på detta sätt. Utskottet har där-
för ansett det nödvändigt att med omfattande av motionen till
denna del höja anslaget till 10.000 mk. Ränta har hittills uppbu-
rits enligt $4\frac{1}{2}$ procent, d.v.s. bankernas inlåningsränta. Utskottet
anser, att denna räntesats är skälig och har stannat för att icke
omfatta motionärens förslag om maximering av räntesatsen till 4
procent.

Ltm. Gunnar Häggbloms finansmotion.

Utskottet, som i denna fråga ytterligare hört statens natur-
skyddsinspektör Reino Kalliola och landskapets naturvårdsnämnd
samt vid ett besök på Björkör hemmans större öar gjort sig förtro-
get med förhållandena på platsen, har inhämtat, att hemmanet ur
naturvårdssynpunkt är utomordentligt betydelsefullt. Hemmanets
många öar och skär bilda tillsammans med Sundskärs skärgård, som
äges av landskapet, ett sammanhängande skärgårdsområde ända ut
till Lågskär. Inom hemmanet ligga betydelsefulla häckningsplatser
för sjöfågel, varför en fredning av området skulle bli mycket
betydelsefullt för sjöfågelstammens bevarande. En fågelobserva-
tions^{station} borde hållas på området under flyttningstiderna. Närheten
till Nätö station är i detta sammanhang en fördel. Sjöbevaknings-
stationen på Storklubb ligger intill området och denna omständig-
het möjliggör en effektiv övervakning utan betydande kostnader.

Utskottet kan sålunda omfatta en inlösen av området, men anser
att området bör inlösas för att förbli i landskapets ägo som ett
naturskyddsområde. Under sådana omständigheter borde nödiga medel
härför anvisas i landskapets ordinarie inkomst- och utgiftsstat.

Då det mellan agronomen Tor Nymalm, från Esbo köping, och hem-
manets ägare uppgjorda köpebrevet uppställde som villkor, att ägan-
derätten skulle övergå till köparen endast om landskapsstyrelsen

beviljade tillstånd för förvärvet, har utskottet tagit kontakt med agronom Nymalm, som välvilligt förklarat sig villig att förbinda sig att överlåta området till landskapet, om för ändamålet behövliga medel anvisas i landskapsbudget före den 25.3.1965.

På grund av det ovanstående föreslår utskottet, att motionen måtte förkastas men att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om en närmare utredning av områdets lämplighet som naturskyddsområde och, om denna utredning blir positiv, upptagande av anslag i förslag till tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för landskapet Åland under år 1965 vid vintersessionen inkommande år.

Med hänvisning till det ovan anförda får utskottet vördsamt föreslå,

att Landstinget måtte antaga landskapsstyrelsens förslag till inkomst- och utgiftsstat för landskapets enskilda medel under år 1965 med nedanstående ändringar och tillägg samt bemyndiga landskapsstyrelsen att upptaga för budgetens förverkligande erforderliga lån;

att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om förslag om upptagande av landskaps-skatt under åren 1966-1968; samt

att Landstinget måtte hemställa hos landskapsstyrelsen om en utredning av Björkör enstaka hemmans i Föglö kommun lämplighet som naturskyddsområde och, om så är fallet, om upptagande av anslag för inlösen av hemmanet i förslag till tillägg till ordinarie inkomst- och utgiftsstaten för år 1965.

Landskaps-	Finans-
styrelsens	utskottets
förslag.	förslag.

I n k o m s t e r .

V. Övriga inkomster.

6. Finansieringslån	-	<u>13.500</u>
Summa V kap. 17.400	<u>20.900</u>	

Summa inkomster mk 628,690	<u>642.190</u>
=====	=====

-5-

U t g i f t e r.IV. Särskilda anslag.

9.	<u>För ett "Ålandsrum" i nya studenthemmet</u>	
	<u>met i Åbo.</u>	<u>10.000</u>
10.	Till landskapsstyrelsens disposition	500 500
	Summa IV kap. 18.700	<u>28.700</u>

VI. Understöd lån.

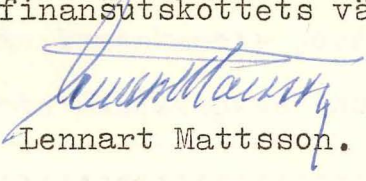
1.	Lån åt högskolestuderande	6.500	<u>10.000</u>

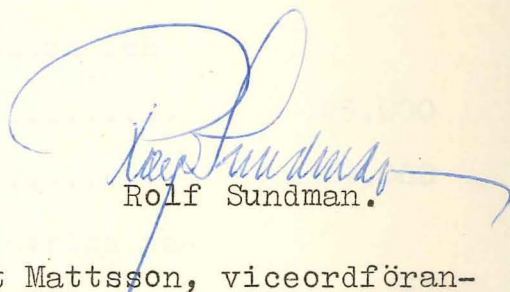
	Summa VI kap. 11.500	<u>15.000</u>	

Summa utgifter mk 628.690	<u>642.190</u>
=====	=====

Mariehamn, den 12 december 1964.

På finansutskottets vägnar:


Lennart Mattsson.


Rolf Sundman.

Närvarande i utskottet: Ordföranden Lennart Mattsson, viceordföranden Evald Häggblom samt ledamöterna Gunnar Häggblom, Leandersson och Lindfors.